

Promilleafgiftsfonden for landbrug

10 landmænd går til kamp mod græsukrudt med alle midler

Af Carsten Fabricius, landskonsulent, Seges

Store udfordringer med græsukrudt kræver en ny tilgang til at løse problemet. Mange oplever enten selv eller kan se i landskabet, at græsukrudtsproblemerne udvikler sig voldsomt.

Italiensk rajgræs og ager-rævehale har i mange marker fået så stor udbredelse, at dyrkningen af markerne er i fare. Brug af ukrudtsmidler er udfordret som følge af resistens, eller fordi mængden af ukrudt er så stor, at en tilfredsstillende effekt er urealistisk. Derfor er udbyttetabene

Græsukrudt: Hvor hurtigt kan vi vende udviklingen på arealer med store græsukrudtsproblemer - og hvordan? Ti landmænd viser nye veje til at løse problemerne i praksis. Følg dem gennem hele vækstsæsonen i Magasinet MARK.

Overbliksbillede af tre strategier hos en landmand med italiensk rajgræs. Der skal sås vårbyg i foråret 2023. I efteråret 2022 er der set fra venstre afprøvet 1: henfald af rajgræsfrø i stub uden bearbejdning af jorden. 2: let harvning og såning af efterafgrøde. 3: let harvning uden etablering af efterafgrøde. Foto: Leif Kildeby, VKST.

meget store - og på ofte svært håndterbare jordtyper er det vanskeligt at se en løsning på problemet.

Ti landmænd viser ny vej

Der er i efteråret 2022 startet et treårigt projekt, der involverer Seges Innovation, 10 landmænd og hver deres

lokale rådgiver. Formålet er i praksis at vise nye veje til at løse de massive ukrudtsproblemer, som de udvalgte landmænd står med.

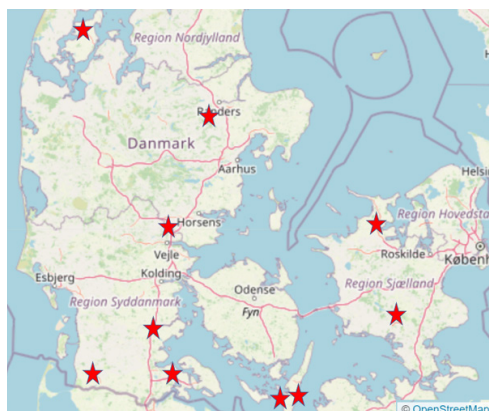
For alle ti planteavlere er historien den samme. Over en årrække har græsukrudtsproblemerne været tiltagende. Og nu står mange af dem med meget store problemer, mens andre af dem er på vej mod uoverskuelige problemer. Der skal derfor helt nye tilgange til at løse problemerne for de involverede landmænd.

De har alle med deres plan-teavlskonsulenter været i gang med forskellige tiltag - nogle

- Carsten Fabricius
- Afdelingsleder, Planteværn
- Seges Innovation, Planter & Miljø
- mail: cars@seg.es.dk

De ti deltagere er spredt ud over hele Danmark. De deltagende rådgivningscentre er Fjordland, VKST, Patriotisk Selskab, SLF, Landbosyd og Velas.

mere radikale tiltag end andre. Men fælles er behovet for en ny tilgang til at løse problemet.

For mange landmænd og rådgivere kan det være svært at se de løsninger, som IPM værktøjskassen kan bidrage med, når der både skal tages hensyn til praksis på ejendommen, sædskifteændringer, økonomi og meget mere.

Du vil kunne følge de 10 landmænds rejse med udfordringer og afprøvning af nye tiltag her i MARK de næste mange måneder under temaet "Græsukruds-pionererne".

IPM skal vende udvikling

Problemerne hos de ti landbrugere kan ikke løses med ukrudtsmidler. Stort set alle har oplevet nedsat virkning af ALS-midler som Cossack og Broadway. I sommeren 2022 blev der hos én af deltagerne med italiensk rajgræs problemer høstet frø - og hos Agrolab testet for resistens. Resultatet var meget nedslående, da der blev konstateret resistens af både ALS-midler og fopmidlet Topik. Der er dog stadig virkning af Focus Ultra.

IPM er at udnytte kendskabet til ukrudtets biologi. Rajgræs og agerrævehale har et stort henfald på jordoverfladen - og placeret på furebunden er de efter 4-5 år ikke længere spiredygtige. Frøspildet skal hvert år minimeres. Vi

kalder udnyttelse af denne viden for frøpuljemanagement. Vi udnytter viden om frøenes biologi til at tilpasse jordbearbejdningsstrategier, og udnytter fordelene ved både pløjning og CA-dyrkning i samspil.

Sådan anvendes IPM-værktøjskassen i praksis

Hver landmand er udvalgt ud fra problemet og forhistorien.

I de udvalgte marker afprøves tre forskellige strategier med anvendelse af forskellige dyrkningsmæssige tiltag, IPM-værktøjer og frøpuljemanagement.

De tre forskellige strategier fastlægges af: 1: landmanden selv. 2: den tilknyttede lokale planteavlskonsulent. 3: Seges Innovation.

Forsøgsafprøvningen i stor skala sker dermed på et samlet areal på op til fem hektar. "Forsøgsparcellerne" bliver ret store med arbejdsbredder fra 24 meter og opad afhængig af forholdene i marken. På den måde kan der anvendes forskellige maskinstrategier, forskellige afgrødevalg, og afprøvning af forskellige strategier og former for ukrudtsbekæmpelse.

Der bliver målt udbytte i alle parcellerne med landmandens mejetærsker eller brøvgægt. Og der foretages optællinger af ukrudt samt droneoptagelser. Der er lagt stor

vægt på at inddrage dyrkningshistorien - og for hver valgt løsning at begrunde sine valg i forhold til IPM og viden om græsukrudsbiologi.

Konkrete eksempler

Der deltager syv landmænd med italiensk rajgræs og tre landmænd med agerrævehale. Landmændene er fordelt ud over hele landet, men er selvfølgelig primært bosiddende i de områder, hvor græsukrudsudfordringerne er størst.

En af deltagerne harver normalt sit areal inden rap-sen bliver sået med grubbesåmaskine for at sikre god fremspiring og minimere snegleproblemer. Men i én af de tre strategier er hans raps nu sået direkte med grubbesåmaskinen, uden harvning. Her vil vi udnytte et stort henfald af frø på jordoverfladen, og at minimal jordbearbejdning giver en lille nyfremspiring fra frøpuljen.

En anden landmand med rajgræsproblemer har dyrket pløjefri dyrkning med dybdeharvning og vintersæd i flere år - men har nu massive rajgræsproblemer. Derfor har han erkendt, at der skal dyrkes vårbyg og har placeret en strategisk pløjning i 2021. Udfordringen er, at rajgræsfrø er opblandet i hele pløjelaget.

Eksempel på 3 strategier mod rajgræs

► Landmandens eget valg: Der vinterharves og sås vårbyg i foråret 2023.

► Rådgiverens valg: Falsk såbed i efteråret 2022, nedvisning med glyphosat og sen såning af hvede med minimal jordbearbejdning. Det falske såbed vil fjerne det efterårsfremspirende ukrudt. Og sen

Græsukruds-pionererne

- De næste tre år vil 10 landmænd vise vejen til at bekæmpe problematisk græsukrudt i deres marker.
- Der etableres tre forskellige strategier hos hver landmand med fokus på jordbearbejdning, afgrøde og mange andre IPM-principper.
- Formål: at vise nye veje til at løse massive ukrudtsproblemer i praksis.
- Mål: at give alle landmænd inspiration til hvordan de kan bruge IPM-værktøjer ud fra storskala-demonstrationer.
- Følg med i MARK, der hver måned fortæller om de 10 landmænd og deres rådgivers overvejelser i serien: "Græsukruds-pionererne".

såning med minimal jordbearbejdning giver minimal fremspiring af græsukrudt.

► Seges Innovation: Der etableres efter nedvisning med glyphosat hestebønner efter CA-princip i foråret 2023. Det giver et langt henfald af frø på jordoverfladen. Og minimal jordbearbejdning vil få ganske få rajgræsplanter til at spire til foråret.

Frøpuljemanagement er at udnytte sin viden om ukrudtsfrøenes biologi og dermed tilpasse jordbearbejdningen til forhistorien i marken. Scan QR koden og se en video om emnet.